

Askvik Aqua AS
Viganeset 91

4130 HJELMELAND

Adm.enhet: Kyst- og havbruksavdelingen
Saksbehandler: Eikeset/Engelbreth
Telefon: 41631211/98013538
Vår referanse: 17/17613
Deres referanse:
Dato: 21.03.2019

Askvik Aqua AS - Avslag på søknad om utviklingstillatelse

Fiskeridirektoratet viser til søknad fra Askvik Aqua AS (heretter også kalt «Askvik» eller «søker») den 17. november 2017 om 4 utviklingstillatelse for en periode inntil 8 år for konseptet «Forza Askvik».

1 Konseptet

Det omsøkte konseptet skal bestå av to merder koblet sammen med et rør. Dette røret blir av søker kalt Aquaclinic og beskrives som et «*system for autobehandling av lakselus og AGD*».

Avlusningsfunksjonen i Aquaclinic skal bestå av fire steg:

1. Elektropuls for avlivning eller svekkelse av lakselus i alle utviklingsstadier. Søker opplyser at disse lavpotente pulsene ikke vil utgjøre noen fare for fiskehelsen såfremt de administreres riktig, og at det er planlagt tankforsøk for å dokumentere dette.
2. Kavitasjonsdyser tilpasset for å spyle av lus som ikke løsner i steg 1. Ifølge søker vil kavitasjon i dette systemet kun benyttes til å ødelegge lus og luseegg som allerede er løsnet fra fisken og befinner seg i frie vannmasser dersom det fremgår av forsøk at laksen påvirkes eller opplever smertefølelse.
3. Et boblefangsystem der luftbobler skal benyttes for å fange opp lusen som er fjernet fra fisken i autoavlusningen. Ifølge søker er dette viktig for å sikre kontroll med at lus som kommer levende fra autoavlusningen ikke skal komme seg tilbake til merdmiljøet og feste seg på laksen igjen. Søker skriver selv at de har testet prinsippet ved flere anledninger, med god effekt.
4. Lusen som fanges opp i boblefanget vil transporteres med luftboblene til en sterkere elektropuls i form av en modifisert versjon av det patenterte Elektrofilter.¹ Denne elektropulsen har som formål å avlive all lus. Elektrofilter er utviklet for å avlive lus i avløpsvann fra mekaniske avlusningsanlegg.

¹ <https://www.askvikaqua.no/contact/service/>

Søker opplyser at for å sikre at laksen vil bevege seg i ønsket retning uten konvensjonell trening, skal det utvikles systematisk sammensatte lokkemiddel basert på lys og vibrasjon, sammen med bruk av fôr. Søker viser videre til en doktorgradsavhandling fra 2010 for å underbygge at fisk kan læres opp til ønsket adferd.

Aquaclinic skal ta i bruk *«helt nyutviklet teknologi for sanntids 3D-modellering av fisken»* for å overvåke biomassen, den helsemessige situasjonen, og for kontinuerlig verifikasjon og dokumentasjon av effektiv autobehandling i Aquaclinic. Søker oppgir at teknologien er utviklet for olje- og gassektoren og vil kunne tas i bruk i Aquaclinic. AdSign AS er oppgitt som utviklingspartner.

Aquaclinic skal være utformet som et fleksibelt teleskopisk rør mellom merdene for *«å ta opp krefter som eventuelt virker invertert eller asymmetrisk mellom de ulike delene av anlegget»*. Teleskopet skal sikres med kraftige beslag eller kroker som gjør utgliding umulig, ifølge søker. Innkoblingene skal sikres med nødutløsning som kan aktiveres manuelt.

Selve notteknologien – kalt Netlink – skal, ifølge søker, kunne heves og senkes automatisk ved å pumpe luft inn i flottørslanger som er integrert i notveggen. Systemet skal ha sikkerhetsventiler/trykkregulatorer for å ha kontroll med luftmengden i slangene. Videre skal systemet ha *«PE-forsterkning i kvadranten som kobles sammen med nabonotmerdene»* for å sikre innfesting av Aquaclinic uten deformasjon av noten. Søker forklarer at noten har en vektfordeling der mer tyngde er i bunn av noten. Dette skal ifølge søker ha en *«stabiliserende effekt ved manipulering med flottørslangene»*.

Søker beskriver konstruksjonen som en smultring-form i tilstanden der noten er hevet. Dette skal ifølge søker gi *«god kontroll med strømmen av biomasse inn i Aquaclinic»*. Loddet i Netlink skal inneholde en hurtigkobling, og en belg som skal fylles med luft for å redusere vekten før utkobling og sikring. Vedlagt søknaden fulgte prinsippkisser som viser hvordan anlegget ser ut i vanlig og hevet tilstand.

Flytekragesystemet Cagelink skal være et *«system bestående av flytekrager i PE (...) koblet sammen på en måte som tar opp kreftene uten å påføre systemet større punktbelastninger i bendslinger/haneføtter enn i konvensjonelle anlegg der kravene er fortoyed til rammen individuelt»*. En bro- og fortøyningsstruktur inngår også i Cagelink. Aquaclinic skal være opphengt i denne gangbroløsningen som også skal fungere som fortøyningspunkt for personelltransportbåter.

2 Regelverk

Bestemmelser om utviklingstillatelser og hjemmel for tildeling finnes i forskrift om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 5. Fiskeridirektoratet viser spesielt til følgende utdrag:

§ 22. Særlige formål

(...)

Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

§ 23. Generelle vilkår for tildeling og fornyelse

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til og fornyelse av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål etter en faglig vurdering. (...)

§ 23b. Særskilte tildelingsvilkår for tillatelse til utvikling

Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.

(...)

3 Fiskeridirektoratets vurdering

I tråd med praksis som ble innført 15. juli 2017 fikk søker i e-post 7. august 2018 varsel om at saken ville bli tatt til behandling, og at eventuell supplerende informasjon kunne sendes inn innen tre uker. Søker leverte supplerende informasjon 4. november 2018. Fiskeridirektoratet vurderer at søknaden er tilstrekkelig opplyst til å kunne tas til behandling, jf. forvaltningsloven § 17.

Søker kan få tildelt utviklingstillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til «å utvikle teknologi» som kan «bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor» og som innebærer «betydelig innovasjon», jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd.

Ifølge retningslinjene vil hva som skal anses som «betydelig innovasjon» være en skjønnsmessig vurdering. Fiskeridirektoratet tar utgangspunkt i definisjonen av hva som er utviklingsarbeid og vurderer om det konkrete prosjektet vil innebære tilstrekkelig innovasjon. Retningslinjene viser til Statistisk sentralbyrå sin definisjon som definerer utviklingsarbeid som «systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring, og som er rettet mot: å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger.» Med utgangspunkt i denne definisjonen og presiseringen i retningslinjene vurderer Fiskeridirektoratet at den aktuelle innovasjonen for ordningen med utviklingstillatelser må være ny eller vesentlig forbedret produksjonsteknologi. Vi finner grunn til å peke på at vilkåret i laksetildelingsforskriften § 23b er at innovasjonen må være

«betydelig».

Vurderingen av om konseptet innebærer betydelig innovasjon må også sees i sammenheng med konseptets bidrag til å løse miljø- og arealutfordringer.

Lakselus utgjør en kjent og målbar miljøpåvirkning på villfisken, og lakselusmitte fra oppdrett er et problem for vill laksefisk.² På grunnlag av Havforskningsinstituttets risikorapport for norsk fiskeoppdrett 2018 legger Fiskeridirektoratet til grunn at AGD utgjør liten risiko for villaks og er et begrenset miljøproblem i akvakulturnæringen.³ Det omsøkte konseptet består av åpne merder koblet sammen med rør for behandling av lakselus og AGD. Dersom systemet fungerer som tiltenkt vil all påslått lus samles opp og destrueres. Det samme systemet er presentert som en løsning på AGD-utfordringene. Noten er imidlertid åpen og ny lus og nye parasitter fra de frie vannmassene vil fortsatt ha mulighet til å infisere laksen slik at ytterligere behandling er påkrevd. Fiskeridirektoratet vurderer at konseptet kan bidra til å redusere utfordringene med internsmitten av voksne lus, men at det fortsatt gjenstår store utfordringer. Basert på foreliggende dokumentasjon har Fiskeridirektoratet ikke holdepunkter for at produksjon av luselarver vil være lavere enn for konvensjonelle anlegg. Fiskeridirektoratet legger også til grunn at det fortsatt vil være en utfordring med smitte, herunder luselarver, ut av anlegget.

Netlink er presentert som et konsept som ved bruk av luft i flottørslanger skal heve noten slik at laksen trenges og lokkes inn i Aquaclinic uten behov for kraner, vinsj eller annen håndtering av not. Under forutsetning av at dette systemet fungerer er Fiskeridirektoratet enig med søker i at dette er en sikrere trengingsløsning for behandling av fisk, og at konseptet kan redusere risiko for rømming. Etter Fiskeridirektoratets syn er det imidlertid ikke tilstrekkelig underbygget med dokumentasjon at Netlink vil fungere som tiltenkt. Søker har ikke presentert løsninger for bedre rømmingssikkerhet i andre faser av produksjonen.

Ifølge søker skal konseptet anvendes på lokaliteter med moderate verdier for bølgehøyde og strømhastigheter. Det er videre beskrevet at systemet skal dimensjoneres og testes uten fisk, i eksponerte områder, før utsett av fisk på lokalitet i utviklingsprosjektet. Det sistnevnte vurderes som en fornuftig og trygg tilnærming. Det er ikke fremlagt dokumentasjon som underbygger at konseptet vil åpne for akvakultur på nye arealer. Fiskeridirektoratet kan heller ikke se at det omsøkte konseptet på andre måter kan bidra til å løse næringens arealutfordringer.

Anlegget er åpent på samme måte som konvensjonell teknologi, og søker har ikke presentert noen løsninger for å redusere næringens utfordringer med utslipp.

² Meld. St. 16 (2014-2015) s. 55

³ Jf. Havforskningsinstituttets risikorapport for norsk fiskeoppdrett 2018 på side 74 om risikovurderingen for AGD.

Med unntak av Elektrofilter er konseptet kun beskrevet på konseptuelt nivå. Systemenes funksjonalitet er beskrevet med ord og forklaring, men det er ikke godgjort med hverken konstruksjons- eller hydrodynamiske analyser eller forsøk at anlegget kan fungere som tiltenkt. Søknaden inneholder konseptbilder av anlegget, men ingen plantegninger eller dimensjoner av anlegget er vedlagt eller spesifisert. Det er skissert et antatt utviklingsbehov for komponentene, og det gjenstår en del utvikling. Elektrofilter er som søker selv skriver et kommersialisert produkt og faller isolert sett utenfor ordningen med utviklingstillatelser. I søknaden er det beskrevet et behov for utviklingstillatelser for å videreutvikle Elektrofilter. De resterende komponentene er for øvrig også basert på kjent teknologi, men skal i dette prosjektet tas i bruk på en ny måte. Fiskeridirektoratet anser deler av konseptet for å være en naturlig videreføring av teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk. Fiskeridirektoratet vurderer at konseptet i begrenset grad innebærer utvikling av ny teknologi.

Ut over delene av konseptet som inngår i innovasjonen er det ikke gjort rede for de normale driftsoppgavene som anlegget er nødt å forholde seg til, slik som trenging av fisk ved uttak, føring, sykdomsbehandling dersom konseptet ikke fungerer som planlagt, plan for fortøyning, dødfiskhåndtering, rengjøring osv. Det er heller ikke gjort risikovurderinger for nye risikomomenter et nytt konsept som dette vil introdusere.

Oppsummert finner Fiskeridirektoratet at konseptet fremstår med begrenset potensiale for å bidra til å løse akvakulturnæringens miljøutfordringer og i begrenset grad innebærer utvikling av ny teknologi. Videre er det ikke godtgjort at flere av enkeltkomponentene og systemet som helhet vil fungere på tiltenkt måte. Fiskeridirektoratet finner etter en konkret helhetsvurdering at konseptet ikke oppfyller vilkåret om «*betydelig innovasjon*» i laksetildelingsforskriften § 23b.

Fiskeridirektoratet finner det ikke hensiktsmessig å drøfte hvorvidt de øvrige tildelingsvilkårene er oppfylt.

4 Vedtak

Konseptet «Forza Askvik» fra Askvik Aqua AS oppfyller ikke vilkåret om «*betydelig innovasjon*», jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd, og Fiskeridirektoratet avslår søknaden om fire utviklingstillatelser.

5 Klagerett

Vedtaket kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28. Klagefristen er tre uker, jf. forvaltningsloven § 29. Se vedlagte orientering.

Med hilsen

Øyvind Lie
direktør

Anne B. Osland
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Askvik Aqua AS	Viganeset 91	4130	HJELMELAND
----------------	--------------	------	------------

Kopi til:

Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO
----------------------------------	-------------------	------	------

Vedlegg

Orientering om klagerett